

**Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden**

**Cats, Jacob**

**Rotterdam, 1627**

XVIII. Ve capias, capiare prius

**urn:nbn:de:bsz:31-101049**



2. REG. **D**ixit Ammon ad Thamar; veni, cuba mecum, mea soror; qua respon-  
dit ei, noli frater mi, noli opprimere me; neque enim hoc fas est in  
Israel: Noli facere stultitiam hanc; sed potius loquere ad regē, & non negabit me tibi.

CYPRE. TRACT. DE SPONSAL.

**O**ptimè apud Heliodorum Chariclea Theagenem monet ut à virgine sua absti-  
neat, quoad ei nupta sit & palam in nuptijs tradita, his verbis: quid si nati videri & yall am

φίλων τῆς μητρός τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἐν τῷ στυγίῳ.

Vas

*Vast, of weest vast.*

**H**Oe comt de slimme gast, hoe comt de snoeper loeren  
 Om my tot sijnen roof in haesten vvech te voeren!  
 Hoe comt de lincker hier, en seyt, hy is mijn vrient!  
 Ick vveet dat hy my lieft, maer niet ghelijc het dient.  
 Gheen rat en eter speck, al isset haer verlangen,  
 Of moet haer inde val te voren laten vangen:  
 Wie hier yet anders meent, die heeftet qualijc veur;  
 Ghy fooje mint, en meent, clopt voor de rechte deur.

*Hobb' in den sijn,  
 Oprechte min,  
 Soe komt hier in  
 Men sal u hooren;  
 Maer soeck u' pia  
 Ghelijc een sijn  
 Tot quaet bezin  
 Soeck wyse sooren.*

*Ick weet den treck  
 En 'tloos besteck  
 Van uw' ghebreck,  
 Ick ken uw' stenen:  
 Die speelt de geck  
 En kryght den beck  
 Niet aan het speck,  
 Dus wandelt henen.*

*Vt capias, capiare prius.*

**E**T patet ingressus, nec deficit ardor edendi,  
 Nec latet, ad pradam quæ via monstret iter.  
 Ecquid agam? recto si tramite ducar in escam,  
 Tristia me duro carcere vincla manent:  
 Sed mea libertas antro non clauditur uno,  
 Non ego captivus, sed satur esse velim.  
 Plura locuturo vox hæc mihi verberat aures:  
 Si cepisse iuvat, fac capiare prius.

*Pris dois estre, devant repaistre.*

**S**I tu veus, compagnon, qu'on ouvre a toy la porte,  
 Il te ferâ besoing hurter d'un autre sorte:  
 Va t'en au droict costé, nul est d'ailleurs admis:  
 Nul mange icy du lard, qui ne veut estre pris.

O

Die

*Die noten wil smaken, die moetse kraken.*

**G**Hy fiet het lekker aes, en dreychtet mette tanden,  
 Gh'y wout wel aen het spec, maer geensins inde banden;  
 Dus blijfje buyten schoots, en gheeft u nimmer bloot  
 Maer sonder groot ghevaer, en worter niemant groot;  
 Gheen kooren sonder hayr, gheen noot is sonder schellen,  
 Men fiet, wie rosen pluckt dat hem de prickels quellen;  
 Al vvie becomen vvilt dat hy van herten vvou,  
 Wat staet hy slecht en fiet? de hant moet uyt de mou.

*Aude aliquid.*

**E***Sca quidem placeat, sed te metus arcet ab escâ,  
 Nempe latent blandis vincla propinqua cibis:  
 Quid te vincla fugant? quid carceris impedit horror?  
 Quem labor absterret, premia nulla manent.  
 Grana latent paleis, dura nuce nucleus heret;  
 Et rosa tangenti punget acuta manum.  
 Qui facinus forti memorabile pectore versat,  
 Audeat; ille nihil, qui nihil audet, habet.*

*Jamais paresse, ne fit prouësse.*

**L**E rat voyant le lard, souhaite de le prendre,  
 Mais toutefois pourtant captif ne s'y veut rendre.  
 Nul homme vient au bout de son contentement,  
 Qui n'a premier souffert du mal & du tourment.

AVDE

**E**st quoddam genus hominum adeo timida inertisque desidia, ut, etiamsi rerum bonorum spem affulgentem satis conspicuè videant, nihilominus tamen, nescio quid mali presagientes, ad omnia suspiciosi ac timidi manum operi admoveere nunquam ausint. Proprium certe ignavia est, periculorum pretextu segne otium velare: vidit id, & lepide expressit hebraus sapiens; Prov. 22. 13. Leo in triviis grassatur, inquit otiosus, vereor ne me devoret. O fungos! manus cum Minervâ movenda est: dii facientem adjuvant. Semper aliquid fortuna permitendum est, ait ille, quoties ad praeclaras actiones accingimur: frustra putamus nihil agenti in sinum devolaturam vitioiam, aut fortunam esse. Non votis, neque supplicij muliebribus auxilia Deorum parantur; vigilando, agendo prospere omnia cedent; Deos omnia laboribus vendere, monet proverbium. Difficultas aut eventus anceps te terret?

Audentes fortuna juvat, timidosque repellit,  
ait ille: & ut omnis aër aquile penetrabilis est, sic difficultas forti.

**M**En vint menschen van soo weynich bedrijs, en luyen aert, dat de selve (hoe wel merckelijck voordeel voor handen siende, evenwel achter ghehouden werdende door, 'ken weet niet wat ghevaer dat sy haer inbeelden) de handt aen den ploech niet en derven slaen. 't Is vanden ouden herkomen altijs geweest een rechte eyghenschap van alle slap gesoutene, haer vasticheydt met een deckmantel van ghevaer te bekleeden, ghelijck al in sijnen tijdt ghesien, ende aerdichlijck uytghedruckt heeft de wijse-man in sijn spreucken, Proverb. 22. 13. De luye spreeckt, daer is een leeuwe buyten, ick mochte verworcht worden op der straten. Wech met dese soet-voetighe sachtboters. Niemandt en kan yet bysonders uyt-rechten, sonder in eenighen deele sich het ghevaer r'onderwerpen. Yeder helpe sich selven, so helpt hem God. 't Is niet te dencken dat yemandt, sonder yet daer voor te doen, segghen ende gheluck in den schoot sullen komen nederstorten. Niet met bloot wenschen, of vrouwelijck ghekerm, maer met dapper in de weer te zijn, verkrijghmen de Goddelijcke hulpe. in het uytvoeren van treffelijcke saecken. 't Is van oudts een seghwoort by de Griecken, dat by Godt alle dingh om arbeydt te kooppen is. Hem die het goede soeckt, wedervaert wat goets, seyt Salomon. Prov. 11. 2. Wat maect u vertsaecht de moeyelijckheyt ende onsekere uytkomst van u voornemen?

Die kloeck van moed' is, volcht gheluck;  
Een swaer-hoofst blijft alijt in druck,  
Seght den ouden Poet: Daer en is geen lucht die den Arent niet en doordringht, gheen swaricheyt daer den dapperen niet door en komt.

CLAVDIAN. IN NVP.

**N**on quisquam fruitur veris honoribus,  
Hybleos latebris nec spoliat favos,  
Si fronti caveat, si timeat rubos:  
Armat spina rosas, mella tegunt apes.

PLAUT.

Qui è nucce nucleum esse vult, nucem frangat oportet.

O 2

2, TIMO.

*Gheen verblyden, als naer het lyden.*

**D**E rat loert op het speck, en vvenscht het met verlangē,  
Maer blijft doch uyt de val om niet te zijn gevangen,  
Sy name vvel het aes dat zy voor ooghen fiet,  
Maer vreeft het ongemack, vvant dat en vvilse niet.  
Een yder vvenscht in vreucht, hier na te mogen leven,  
Doch op den engen vvegh en vvil hem niemant geven;  
Maer sonder diep gevaer, en sonder groote pijn,  
En kan noyt eenich mensch in rechte vreuchde zijn.

*Ni patiaris, non potieris.*

**E***Sca quidem placeat, sed proxima vincula muri,*  
*Si caveam subeat, triste minantur iter.*  
*Ergo stat, & præda tuto parat ore potiri;*  
*At miser impranso musculus ore gemit.*  
*Optat homo velletque thoris accumbere divum,*  
*Difficili sursum sed piget ire via.*  
*Quid salebras, quid vincla times? moriatur oportet*  
*Dum vivit, moriens vivere si quis amat.*

MARC. 8. : 4.

*Quiconque veut venir apres moy qui l' renonce a soy mesme  
& charge sa croix sur soy & me suivre.*

**C**Hacun desire es cieux heureusement a vivre,  
Ains du chemin estroit la route ne veut suivre,  
En vain doncq, ô soury, esperes tu du lart,  
Puis que de la prison ne veux aussi ta part.

NI PA-

**N**unquam eximium quid facili negotio quis adipiscitur; scientiam laboribus, honores periculis Deum vendere, & difficilia plerumque esse, quae pulchra sunt, monet vetustum, ac venustum adagium: & ut Plato censet, id quod facile est, id magnus ac singularibus rebus minimè numerandum est. Quanto utique res melior, ac magis excellens, tanto impensius in acquisitione illius illaborandum est. Quid ergo? Christum sperare ausi sumus, & in ipso summum bonum, laborem autem ac arumnas subire detrectamus? Acuit in multis adipiscendi cupiditatem obtinendi difficultas, quidni & hic? montes superamus, rupes pervadimus, valles transilimus, ut feras aliquot, sese mutuo insequentes, videamus: . . . . . Manet lubi jove frigido Venator teneræ conjugis immemor. Maximilianum Casarem tanto ardore feram in venatione insecutum memorant, ut currendo rupem ascenderit, unde postea, nisi ab accolis adjutus, descendere non potuerit.

Vt corpus valeat ferrum patiemur, & ignes ferimus secari nos, ac uri, ut miseram hanc vitam paululum protrahamus; & aeterna felicitatis premium, ullo dolorum genere redimere ambigimus?

**S**elden bekomt yemant uytnemende dingen sonder groote moeyte; God verkoopt wetenschap voor arbeyt, eere voor ghevaer, en al wat yet bysonders is heeft altijd sijn moeyelijckheydt, seydt het oude spreekwoordt; En hierom meynt Plato, dat ghemackelijcke dingen selden yet voortreffelijcx in haer hebben. Het welcke also zijade, waerom sullen wy ons dan voor laten staen, dat wy Christum sullen gewinnen, ende in hem het opperste goet, ende dat als op ons gemack, en sonder slach of stoot? In veel dinghen werden wy opghescherpt, om yet des te vierigher te begeeren, alleenlijck om dattet qualijcken te becomen is, waerom en zijn wy, ten aensiene van den Christelijcken wandel, mede niet soo gheneghen.

*Een wey-man op de jaght ghesint,  
En denckt niet eens om wijs of kint.*  
Men schrijft, dat keyser Maximiliaen op een tijt, met sulcken viericheyt een wilt na jaeghde, dat hy in't vervolgh van't selve, sich eyndelijck vout op een hooghe ende steyle rotze, vande welcke hy, eyndelijck tot sijn selven ghekomen zijnde, gheen middel en sach om af te geraken.

*Den mensch ontfiet noch wyer noch sweert.  
Om hier te blijven op der eert,  
Men saeght hem af sijn been en hant,  
Sijn aders werden toeghebrant,  
Men giet hem wuyle drancken in,  
Vergifticht met een slang of spin;  
Wat druck, wat kruys, wat teghen spoet,  
Sal dan verschricken ons ghemoes,  
Wanneer men in sijn herte prent,  
Dat hoochste goet, dat niet en ent?*

2. TIMOTH. 2. 5.

**Q**ui certat non coronabitur nisi qui legitime certaverit, primum laborantem agricolam oportet de fructibus percipere.

**B**ERNARD. IN QVOD. SERM. **I**n hoc mundo, quasi in campo certaminis, positi sumus: qui hic dolores, aut plagas, aut tribulationes non suscepit, in futuro in glorius apparebit.

O 3 QVOD

et verlang  
gevangen,  
niet.  
even,  
geven;  
n,  
de zijn.

oy mefint

e,  
vre,

NI PA